

Zondag 9 januari 2022, 2e zondag van Epifanie
Protestantse gemeente Houten

Zondag 9 januari '22, Protestantse gemeente Houten

Orgel en piano: Geurt van den Brink, voorganger: ds. Rebecca Onderstal

lector: Agnes van der Sleen; zangers: Eveline en Pim, Nienke en Maud, Kees en Willemijn

Mijn hulp is van God - Taizé

LB 100 vers 1 en 2

Kyrie gebed & Lb 100, vers 4

Jesaja 42: 1 – 9

LB 321, vers 1, 2, 3, 4

Johannes 1: 19 – 34

LB 528 Midden onder u vers 1, 2, 3

Openbaring 21: 1 – 4

Lied 766

Overweging

'Goodness is stronger than evil' (Iona – een tekst van Desmond Tutu)

Slotlied LB 91A, vers 1 en 3

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
Ik wil het met jullie hebben over crisis -
en over het uitzicht dat ons gaande houden kan.
ik wil het met jullie hebben over Jezus,

Als Jezus geopenbaard wordt, als zichtbaar wordt wie hij is – epifanie – dan zijn er twee dieren die een rol spelen.

Johannes noemt hem een lam.

(Agnus Dei, Francisco de Zurbaran)

En de evangelist Johannes vertelt dat hij een duif zag toen hij Jezus zag.

De duif en het lam - beide offerdieren, die staan voor puurheid, onschuld, dichtbij wie God is. En die zo een verbindende schakel kunnen zijn tussen God en mens, die verbinding herstellen, contact maken, verzoenen, goed maken.

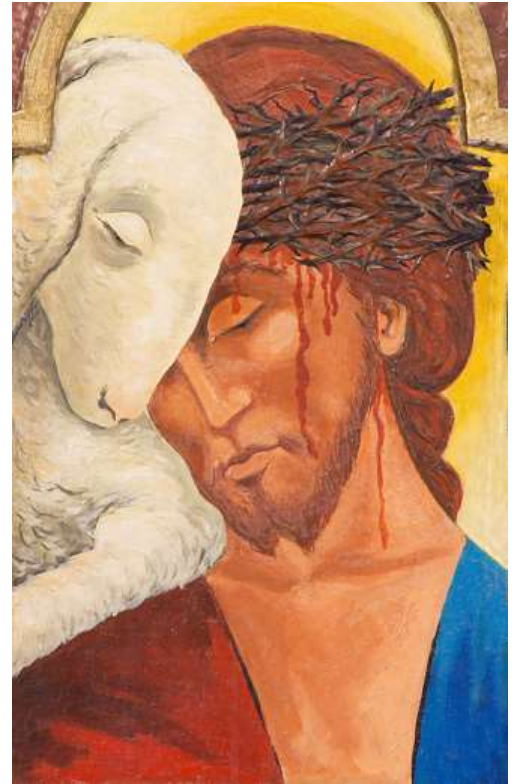
Door zich te verbinden met het menselijke – en wat daar aan donkers in is, en met het goddelijke – de Eeuwige.

Dat is het offer – het niet weggaan, geen afstand nemen van wat kwaad is en misgaat – maar ermee verbinden, zo dat het lam eraan ten onder gaat. Het laadt het kwaad op zich, draagt de zonde, het kwaad van de wereld.

Ultieme kwetsbaarheid, onschuld, in opgeefbare solidariteit met het menselijke..

En het lam is ook verbonden met nieuw begin, op verschillende manieren. Het is het paaslam, dat bevrijding brengt. Uittocht uit slavernij, onderdrukt worden, bevrijding van de angst. En het is het lam van Grote verzoendag dat de wildernis in gestuurd wordt met het kwaad, zodat er een nieuw begin mogelijk is.

En de duif staat ook voor nieuw begin, door het water, de chaos heen, leven. Hoop die zichtbaar wordt als het water gezakt is. Zicht op een nieuwe aarde. En verbinding met God.

(raam in de kerk van Taizé)

Jesaja laat ons zien wie er verwacht wordt – een heerser die dient, een leider met empathie, met oog voor die ene, die ene mens die is als gebroken riet, of een kwijnend, flakkerend vlammetje. Nog maar net overeind. Dit is geen leider van de grote lijnen en de systemen, maar één die elk individu, elk levend wezen dient. Met zijn eigen leven.

Over hem hebben we het hier, als we bij elkaar komen, als gemeente van Christus: de dienaar, het lam, herkenbaar aan de duif.

Hij is deel van onze wereld geworden, vlees geworden, vertelt Johannes. Omdat God niet ver wou zijn.. kwam Christus als verbindingschakel. Verbinding tussen het menselijke met alle goed en kwaad, en het

hemelse – de plek waar God is. (In de Bijbel is niet per se een aanwijsbare plek in de tijd of ruimte, maar vooral een plek met een bepaalde kwaliteit waar God is)

Die verbinding – daar overtuigt Johannes ons van – getuigt ervan. Midden onder u is hij die gij niet kent... midden onder u, die levens veranderende verbinding – bevrijdend, vernieuwend. Een nieuwe werkelijkheid waar hij je in meetrekken wil..

tegelijk weet de Bijbel ook van het wachten en het uitzien, zoals Jesaja deed.

en van de moeite om te vertrouwen.

Het boek Openbaring, Apocalyps, ook toegeschreven aan een Johannes, brengt die spanning met veel verbeeldingskracht voor ogen. Een boek geschreven in een crisistijd. Van vervolging. Een boek dat steeds weer herkenning heeft gegeven in tijden van crisis, van wanhoop. In tijden waarin mensen moeite hebben om moed te houden. En vooral: waarin ze zich afvragen waar het heengaat. Of het wel goed komt. Ik zag dat het thema van de 40dagen zal zijn 'Alles komt goed' en ik merkte dat ik bijna ongelovig moest lachen... Alles komt goed?

Gaat dat niet erg lijken op de titel van die nieuwe film 'Don't look up' – kijk maar niet omhoog, dan zie je ook niet wat er aankomt, en wat de aarde bedreigt? (zie: <https://filmhallen.nl/films/dont-look-up>)

Maar toch, misschien is dat wel de samenvatting van wat Openbaring ons wil vertellen – alles komt goed. Als het lam, als Christus... omdat Christus het laatste woord heeft.

Crisis...

Vertrouwen in de toekomst?

geloven – vertrouwen - op basis waarvan?

Ooit zal God weer net zo dichtbij zijn als in het begin, dat is waar de ziener van het boek Openbaring ons van vertelt, en over droomt. Geschreven op Patmos, het Robbeneiland van die tijd, aan het eind van de eerste eeuw. Hij schrijft een apocalyptisch boek, een boek vol verbeeldingskracht in een tijd van crisis. Van vervolging van de jonge kerk. Met hoop op iets nieuws, op ingrijpen van God, uiteindelijk.. een betere wereld. Het heeft de vorm van een stad, het lijkt op Jeruzalem.

De visioenen hebben door de eeuwen heen verschillende reacties opgeroepen. Ze zijn gebruikt om de tijd te duiden. Om aan te wijzen waar het fout gaat.

En het is zo, Openbaring gaat over het scheiding maken tussen goed en kwaad. Het oordeel is prominent aanwezig.

Zou de schrijver ook concrete personen in gedachten hebben bij de beschrijving van het beest of de hoer? De keizer, van die tijd? Je zou kunnen zeggen dat elke tijd zijn eigen actuele verwijzingen heeft, dat we steeds opnieuw onze tijd kunnen herkennen. Dat het woorden geeft aan de strijd tussen goed en kwaad, van hier en nu. Een strijd die hevig is. En waarin we niet mogen slapen. Waarin we omhoog moeten kijken.

Onze samenleving kent zijn gevaren, haar crisis – je kunt kijken naar de bedreiging van de aarde als leefbare plek. Je kunt kijken naar het onder druk staan van wat waarheid is en de democratie die wankel is op veel plekken – van Russische inmeniging in buurlanden tot de bestorming van het capitol in de Verenigde staten, van dissidenten in China tot bedreigingen van parlementariërs en ministers in Nederland., . Je kunt kijken naar het gekelderde vertrouwen in de overheid, naar toenemende tweedeling, gemangelde burgers, inkomens ongelijkheid. Of naar de dreiging van een virus dat ons leven maar blijft beperken en hoe we daardoor van elkaar verwijderd raken..

Op verschillende manieren kan het ons naar de keel grijpen – is dit het einde – van onderling vertrouwen, van het goede dat de overhand heeft? Van vrijheid?

Welk gevoel van crisis, welke crisis gaat jou aan het hart, zit jou dicht op de huid, raakt jou?

Ergens in coronatijd deelde een gemeentelid in een zoom meeting muziek van Coldplay. En dit liedje raakte me.

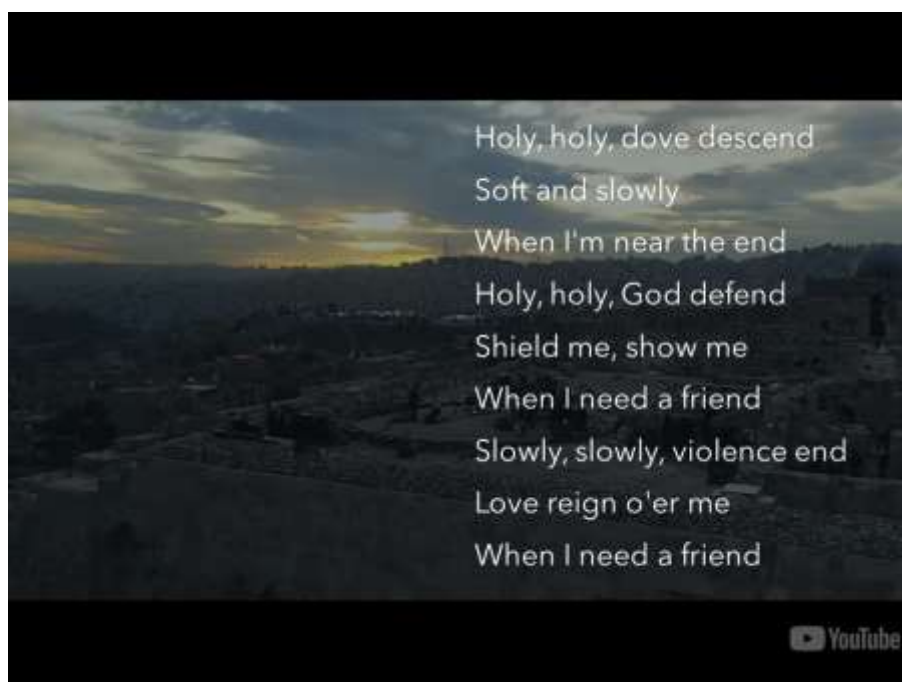
Het is als een gebed. Live gezongen in Jordanië, met uitzicht over de hele oude stad Amman, bij zonsopgang. Chris Martin, de zanger, gaat erbij op de knieën (dit is het origineel: 'When I need a friend' Live in Jordan, Coldplay)

Een gebed om het neerdalen van een duif..

om vriendschap – van God die liefde laat winnen van geweld...

(het werd in de dienst gezongen door Kees en Willemijn, begeleid door Geurt - voor het origineel:

<https://www.youtube.com/watch?v=HUpVRixhKuY>)

Holy, holy, dove descend
Soft and slowly
When I'm near the end

Holy, holy, God defend
Shield me, show me
When I need a friend

Slowly, slowly, violence end
Love reign o'er me
When I need a friend

Je kunt die crisis ook ervaren als het je geloof betreft. Of de toekomst van de kerk.
Het geloof is aangevochten, verre van vanzelfsprekend

Secularisatie – systemen waarbij christelijk geloof een basis vormt voor je dagelijks leven, voor hoe je naar de wereld kijkt, voor je keuzes, zijn afgebrokkeld. De mens staat er alleen voor.

De gelovige wordt aangevochten – niet vervolgd, in groten getale. Wel bekritiseerd. En soms belachelijk gemaakt. Dat laatste is van alle tijden, kenmerkend voor Jezus volgen? Voor de God van Israel?

Wie durft te zeggen ‘wat een vriend heb ik in Jezus’....

En hoe leg je uit, hoe vind je woorden voor het uitzicht en de houvast die geloof je geeft? Hoe niet van deze wereld is dat.. (en ja, dat was precies wat Jezus ooit zei..)

Toch is de taal van de Bijbel en van het geloof niet alleen maar onbegrijpelijk. De afgelopen weken wees iemand me op een boek van Michael Ignatieff, een denker die schrijft over troost (hier vertelt hij ‘hoe we elkaar nodig hebben voor troost’: <https://www.youtube.com/watch?v=vfgZjftIQj4>). Hij slaat de Bijbel open, terwijl hij zich ongelovig noemt. En put er hoop uit, dat mensen al zoveel eeuwen kracht en moed putten uit bijv de Psalmen, juist op momenten dat er crisis is of groot verdriet is. Je bent niet alleen.. dat zeggen die teksten. Anderen vinden ook hoop.

Twee dingen nog:

Als we openbaring lezen, dan gaat het steeds over deze aarde. Het apocalyptische, het oordeel gaat over ons leven hier en nu -

maar we moeten de verleiding weerstaan om het vast te leggen, ons toe te eigenen wat de beelden precies betekenen...

(het Lam Gods van Jan van Eyck)

Van het lam, dat op de troon, daar kunnen we zonder aarzeling over zeggen dat het naar Jezus verwijst. Het lam dat de zonde der wereld wegdraagt. Maar het is wel goed om helder te houden, dat er niet één verwijzing is, de ene ware, voor de meeste beelden.

De boodschap is de reële strijd tussen goed en kwaad die maar niet uit-gestreden raakt, door de eeuwen heen.

De boodschap is het uitzicht dat God biedt.

Hoe moeilijk het ook is om hoopvol te zijn – en tegelijk de ogen wijd open te hebben voor wat het goede

bedreigt. Hoopvol en waakzaam. Het kan alleen als we het van God te verwachten. Dan krijgen steeds weer de kracht om het uit te houden, te blijven proberen onderscheiden tussen goed en kwaad. Vergeving ontvangend als het niet lukt, als we verstrikt raken, of wegkijken.

Om vernieuwing van de aarde, onze wereld, deze kosmos gaat het. Dat is waar Jezus kwam, die schiep God, en daar woedt de strijd tussen goed en kwaad.

Dat vraagt ook om onze totale betrokkenheid en aanwezigheid – hoe moedeloos makend ook. Geen vlucht, geen wegkijken, of maar berusten dat deze aarde voorbij gaat. We lezen, en leren dat het God om het leven gaat, om deze wereld. Als God die tot het einde niet loslaat, hoe kunnen wij dan anders dan volgen.. en ook in crisis kiezen voor de weg van solidariteit van het lam, de empathie en oog voor de enkeling van de dienaar van de Heer, de verbindende en verzoenende kracht van de duif.

Midden in de wereld - volgen we Christus. Een groot voorbeeld daarin was bisschop Desmond Tutu. In een samenleving waar zoveel kwaad gebeurde door huidskleur – daar leidde hij als kerkleider het proces van verzoening. In de commissie waar de waarheid centraal stond. Diep, diep verbonden met het lijden van wie onrecht was aangedaan. En luisterend naar wie daar een rol had gespeeld. Niet verdoezelend, niet wegkijkend, naar geen van beide kanten.

Maar verzoenend. Diep vertrouwend op dat lam, dat de Opgestane is. Degene die de geschiedenis tot een goed einde zal brengen.

Het boek Openbaring vertelt niet over een hemel waar zielen naartoe gaan, maar wel een vernieuwde aarde, een plek waar recht gedaan wordt, waar onrecht en verdriet niet meer bestaat. Waar de vragen zijn opgelost.. tranen gedroogd. God brengt de wereld terecht – die overtuiging draagt Openbaring uit. Zoals Desmond Tutu het ooit schreef:

Goodness is stronger than evil
Love is stronger than hate.
Light is stronger than darkness
Life is stronger than death.
Victory is ours through him who loves us.

Tegen cynisme in, hoopvol, met de moed van de hoop, houdt dit ons leven open. Naar een toekomst die komt.

Zo moge het zijn.

Als toegift: een woordzoeker die bij deze preek gemaakt werd voor de jongeren van INBTWN. Om er tijdens de preek bij te blijven

Hoopvol zijn wij,
sinds Hij ons liefhad

iNBTWN080122 - 18x18

Woorden gevonden: 0/20 Verstreken tijd: 01:51

U	D	E	H	C	S	I	T	P	Y	L	A	C	O	P	A	X	G
N	O	P	S	E	C	U	L	A	R	I	S	A	T	I	E	N	N
H	K	E	I	Z	E	R	Q	T	M	N	T	D	P	U	A	A	Q
D	B	X	E	G	N	E	D	N	A	P	N	E	E	G	I	V	N
N	T	K	O	S	M	O	S	D	D	A	B	I	P	Y	X	E	S
A	H	H	G	X	H	C	R	D	L	E	S	O	O	L	M	C	O
B	O	C	O	B	V	B	A	I	M	S	S	B	V	L	K	M	L
Q	E	D	J	D	D	R	E	P	I	N	M	Y	A	P	C	E	I
D	R	M	T	Y	K	N	A	M	O	P	L	S	Y	A	R	U	D
O	R	L	Y	N	E	T	M	Z	K	L	P	O	E	A	I	C	A
O	I	S	E	B	H	O	D	N	L	V	D	C	I	S	S	H	R
M	T	S	B	I	C	U	U	I	E	G	I	B	Y	L	I	I	I
Z	S	O	E	E	A	A	M	I	E	L	I	Y	W	A	S	X	T
B	R	C	A	P	I	T	O	O	L	P	E	T	M	M	G	K	E
L	R	H	Z	K	V	J	X	J	H	W	O	I	L	K	T	U	I
K	O	V	C	T	S	E	E	B	R	L	C	X	Z	G	M	O	T
L	E	K	A	H	C	S	S	G	N	I	D	N	I	B	R	E	V
X	I	P	W	E	L	B	B	U	B	Q	Q	X	E	W	M	H	L

- APOCALYPTISCHE
- BEEST
- BUBBLE
- CAPITOOL
- COMMISSIE
- CRISIS
- DARKNESS
- DIEP
- EMPATHIE
- HOER
- KEIZER
- KOSMOS
- PAASLAM
- PSALMEN
- ROBBENEILAND
- SECULARISATIE
- SOLIDARITEIT
- VERBINDINGSSCHAKEL
- ZIELEN
- ZONSOPGANG